

Балалардың оқуға деген ынтасын арттыру жолдары.

Барлық ата-ана балаларының дені сау, ақылды болып өскенін қалайды. Бірақ бұған орасан зор күш салатындар кемде кем. Кейде күш салғанымен, балалардың сабақ оқуға ынтасы бәрібір болмай жатады. Әсіресе, мектеп жасына дейінгі балалар – оларға бес немесе екі қойып бере алмайсың.

Бұл мақалада біз балаларды ойыншықтар және жалпы ойыншықтар өндірісі қалай ынталандыратыны жайлы айтпақпыз.

Сонымен, сіз дамытатын ойыншықтар сатып алдыңыз делік (қызықты және онша қызықсыз, «шаршы құр» және т.б сияқты), бірақ еркетотайыңыз бәрібір оқығысы келмейді. Ол әлі де көлікпен ойнағысы келеді. Оның ынтасын қалай оятуға болады? Біз қазір теріс әдістермен емес («шаршыны құрмайынша» көлікті бермеймін деген сияқты), оң пиғылда әрекет етіп көрмекпіз.

«Даму» орталығының мамандары мынадай кеңес береді:

1) Баланы қызықтыру.

Мысалы, «шаршыны» өзің құра бастау. «Қарашы мен қалай құрдым» деп қызықтыру және т.б.

2) Шаршыны аю құрсын

Ойыншықтарды ойнатып қою. Басқаша айтқанда, білім беретін ойынды бала емес, оның ойыншықтары ойнасын. Бала оны қалай ойнау керектігін және т.б. үйретсін.

3) Сый беремін деп уәде беру

«Осыны жасасаң, оқысаң немесе т.б. сыйлық беремін» деп уәде беру. Мұны көптеген ата-аналар пайдаланады.

Тәрбиешілер балалардың оқуға деген ынтасын қалай арттыруына болады:

1. Жартылай таңдау жасауға ерік беру.

2. Қызығу және қуану балалардың оқу процесіндегі негізгі көңіл-күйі болуы тиіс.

3. Оқыту барысында балалардың қажеттіліктерін, қызығушылықтары мен ұмтылыстарын ескеру керек.

4. Оқытудағы ең мықты ынталандыру – «Қолыңнан келді!!!». Бұлайша ынталандыру болмаса, оқытуда мән де жоқ. Баланы өзіне не түсініксіз екенін аздан бастап түсінуге үйрету керек. Бір үлкен тапсырманы бала өзі орындай алатын бірнеше кішкентай тапсырмаға бөліп тастау керек. Бала қандай да бір іс-әрекетте шеберлікке жетсе, оның ішкі ынтасы арта түседі.

5. Баланың өз-өзіне, өз күшіне деген сенімінің артуы оның ішкі ынтасының күшеюіне ықпал етеді.

6. Баланың жетістіктерін атап отырыңыз. Оның жетістіктерін бағалау оқытуды жалғастыруға көмектеседі. Мысалы, қол жеткізген табыстарының тізімі оның дербес болуына ықпал етуі мүмкін.

7. Сәтсіздік үшін жазалаудың керегі жоқ, сәтсіздіктің өзі – жаза. Үрей мен қысылу оқыту процесін қиындата түседі. Сәтсіздіктер ынтаны азайтады.

8. Тәрбиеленуші үшін тәрбиеші тұлғасының өзі маңызды (тіпті қызықсыз материалдың өзін сүйікті мұғалімі түсіндірсе – жақсырақ меңгеріледі).
9. Оқу материалының мазмұнын қызықты етіп, дұрыс ұсына білу керек.
10. Оқытудың әдістері мен тәсілдерін өзгертіп отыру қажет.
11. Мүмкіндігінше сабақта әр оқушыға жиірек қарап, «кері» байланыс орнатып, түсінбегенін түсіндіріп, қате түсінгенін түзетіп отыруға тырысыңыз.
12. Баланың танымдық қабілетіне негіз болатын қасиеттерін: реакциясының шапшаңдығы, жадының барлық түрлері, қиялдай білуі, т.б. үнемі әрі мақсатты түрде дамытып отырыңыз. Әр тәрбиешінің басты міндеті – жай үйретіп қана қоймай, өз пәні арқылы баланың ойлау қасиетін жақсарту.
13. Қолда бар тәсілдердің бәрімен оқушылардың бойында оқуға деген қызығушылық тудыруға тырысыңыз – өзіңіз терең болыңыз, ақпаратты ұсыну әдістерін, өз пәніңізді қызықтырақ етіңіз.
14. Ойын – қоршаған ортаға деген қызығушылықты күшейтетін қуатты құрал. Ойын кішкентай баланың ғана ісі сияқты көрінеді. Алайда, тәжірибе көрсеткендей, ойынмен ынталандыру орта мектеп оқушылары үшін әсіресе тиімді. Кішкентай балаларды басқару оңай, үлкеніректері – ересектеу әрі мақсатқа ұмтыла алады. Баланың түрлі жас ерекшеліктері түрлі ойындарды қажет етеді. Бұл – адам есейген сайын оның психикасында қалыптасатын жаңа түзілістермен байланысты. Жас балалардың ойыны желілі, орта кішкентай жастағылардың ойыны – командалық, үлкен орташа жастағылар әрбір әрекетімен тұлғасын танытады, ал жоғарғы сыныптағылар үшін бейтаныс бейнелерді, шындықтың қызықты да айрықша үлгілерін ойнатып, қалпына келтіру маңызды бола түседі. Әр жастағы бала ойыннан өзіне керегін табады, тұтастай алғанда ойын әрекеті адам тұлғасының, оның ойлауы мен білімдерінің қалыптасуына үлкен ықпал етеді.
15. Музыкалық фрагменттерді, ойын және жарыс элементтерін қолдану, әзіл-қалжыңға да орын беру арқылы сабақтың қызықты, ерекше болып басталуы.
16. Топ болып жұмыс істеуді ұйымдастыру, ойын және жарыс элементтерін қолдану, бір-бірінің білімін тексерту, сұрақтың жауабын бірлесе отырып іздеу, «байқап, қателесіп көру» тәсілі, бір-біріне көмек көрсетуі арқылы оқушыларды ұжымдық әрекетке араластыру.
17. Алдыға ұмтылу, оптимизм ахуалын қалыптастыру және балалардың өз қабілеті мен мүмкіндіктеріне сенуіне жағдай жасау.
18. Жаңа ақпараттық технологияларды қолданыңыз.
19. Ойын – балалардың жаңа үйренетін материалға және орындалатын жаттығулардың алуан түрлілігіне деген қажеттіліктерін қанағаттандыратын ең күшті ынталандырушы фактор. Ойнау, атап айтқанда, рольге бөлініп ойнау, оқыту процесін белсенді етуге үлкен мүмкіндіктер ұсынады.
20. Әр баланың тұлғасына құрметпен қараңыз.

